

ÅRSRAPPORT FRA PROGRAMSENSOR

Navn:

Anne Britt Flemmen

Professor, Institutt for sosiologi, statsvitenskap og samfunnsplanlegging (ISS),
UiT Norges Arktiske Universitet

Programsensor ved

- **Fakultet:**
 - Det samfunnsvitenskapelige fakultet
- **Studieprogram/fagområde:**
 - BA program i sosiologi

Oppnevnt for perioden:

2014 – 2018

Rapporten gjelder perioden:

2014

Innledning

Grunnlaget for rapporten er to møter (hver på ca halvannen time) på Sosiologisk institutt onsdag 19. november 2014. Det første møtet var med instituttledelsen (Karen Christensen og Ole Johnny Olsen) og representanter for de vitenskapelig ansatte som underviser på BA programmet (Hans Tore Hansen og Atle Møen) samt to studiekonsulenter. Det andre møtet var med instituttledelsen (Ole Johnny Olsen) og fem studenter (fire av disse var fra studentenes fagutvalg). Diskusjonene på begge møtene ble ledet av instituttledelsen.

Oppsummering:

Hovedinntrykket er at bachelorprogrammet i sosiologi jevnt over holder høy kvalitet. Opplegget er svært gjennomtenkt både hva gjelder innhold, opplegg og form. De ansatte hadde imidlertid mange tanker om sårbare punkter og mulige forbedringer. Særlig gjaldt dette forholdet mellom undervisningen i generell teori, analyse og samfunnsaktualitet. Studentene hadde også noen forslag til forbedringer. Det avtegner seg ingen alvorlige eller akutte utfordringer.

I det følgende vil jeg oppsummere noen av de synspunktene som kom frem i møtene med de ansatte og med studentene.

Oppbygging og vurdering av studiet

Oppbyggingen av studiet:

Alle programemnene er på 15 stp, mens førstesemesteremnene er på 10 stp. Første semester forventes studentene å ta Ex.phil samt SV-100 (Ex.fac) og SOS-100. Det blir opplyst at fakultetet nå har en gjennomgang av førstesemesteret og revisjoner er ventet blant annet knyttet til skrivekurset.

De obligatoriske emnene på 100-nivå er SOS-101 (Klassisk teori), SOS-103 (Samfunnsstruktur i endring) og MET-102 (Samfunnsvitenskapelig metode). Studentene skal i tillegg velge ett valgemne (på 100-nivå). På 200-nivå tilbys emnene SOS-201 (Sosiologisk teori) og SOS-202 (BA-oppgaven).

De ansattes vurderinger:

- Muligheten for integrasjon av studentene og sammenheng mellom emnene er en utfordring. **Læringsmiljøet** blir lett fragmentert og det er vanskelig å skape identitet som sosiologistudent (ettersom studentgruppen er sammensatt av programstudenter og eksterne studenter). Fadderordningen på fakultetet ser ut til å fungere, kan vi lære noe av dette?
- Spørsmål de ansatte luftet var: Er det for mye introduksjon til **teoriundervisning**, sosialteori på alle nivå? Det er tre slike emner – et på

hvert nivå, på 100, 200 og 300 nivå. De har diskutert om det burde gjøres noe med dette. Burde det være mer substansiell teori? Er det for stor avstand mellom de generelle teoretiske perspektivene (obligatoriske emner) og (tildels) svært detaljerte empiriske spesialiseringer (valgemner)? Burde det vært lagt til rette for å arbeide mer med **sosiologisk analyse** i for eksempel SOS-201? Får studentene tilstrekkelig kompetanse i å utvikle problemstillinger, samt å koble teori og empiri?

- Hvordan tilbys **valgemner**? Profilområdene skal være representert hvert semester og ett engelskspråklig emne skal tilbys hvert semester. Her er lite langtidsplaner mht valgemnene. Bør forutsigbarheten økes her?
- En bekymring er at **studentene leser for lite**. Hvordan kan man stimulere til økt lesing? Hvordan stimulere til mer aktiv læring der studentene må delta? Bidrar skoleeksamen til at studentene leser bredere og mindre selektivt enn de gjør ved hjemmeksamen (der de ofte venter til de får eksamensoppgaven før de leser)?
- De ansatte oppfatter at studentene sier at de lærer mest av den **obligatoriske oppgaven** på emnene (arbeidskravet som de får tilbakemelding på) og det å skrive en tekst.
- Studentene etterlyser også **samfunnsrelevans og aktualitet**. Bør vi få inn mer aktuell samfunnsanalyse, om samfunnsendinger for å vise relevansen tydeligere?
- **Vurderingsformer**: Mer muntlig trening/fremlegg er etterlyst av studentene samt mer variasjon i vurderingsformer. De aller fleste emnene har et skriftlig arbeidskrav (oppgave eller essay med tilbakemelding) samt 4 eller 6 timers skoleeksamen. Bare ett emne har hjemmeksamen (SOS-103). Hjemmeksamen vanskelig å få til fordi studentene får flere innleveringer samtidig. Blokkundervisning har av den grunn vært diskutert. Fakultetet diskuterer å bruke endags- eller tredagers hjemmeksamen. Det er ønskelig med muntlig (bl a for å strekke semesteret), men dette er ikke mulig av økonomiske årsaker. Eksterne sensorer benyttes.
- Spørsmål knyttet til **fracfall** og når i studieløpet dette skjer ble diskutert (instituttleder informerte om at de har søkt midler til en undersøkelse om

dette). Vi diskuterte problemer med termen 'frafall' i denne forbindelse sett i forhold til hvordan disse dataene genereres av universitetene. Bruken av begrepet skjuler at 'frafall' ikke alltid er problematisk eller mulig/ønskelig å gjøre noe med (se for eksempel rapport om frafall fra HSL-fakultetet ved UiT i 2010 for en problematisering av dette). En students overgang fra ett studieprogram til ett annet innen UiB vil for eksempel registreres som 'frafall' av systemet. Instituttet har brukt mye ressurser på sitt forhold til videregående skole (Holbergprisen), men synes ikke dette har hatt store resultater på **rekrutteringen**.

- Oppsummert sier de ansatte at de ønsker å diskutere sitt eget opplegg med tanke på: **innholdet sett i forhold til undervisningsopplegget**

Studentenes synspunkter:

Instituttledelsen innledet og ledet diskusjonen med studentene (fire fra fagutvalget og en ordinær BA-student).

- Noen synes det er **mye generell teori** som det er **vanskelig for studentene å koble mot virkeligheten**. De får beskjed om å gjøre det, men forstår ikke hvordan. En annen student sier at teorien bare er abstrakt inntil du forstår den. Det påpekes at det er 45 stp teori og 15 stp substans (i form av valgemne). Teoriemnene f eks SOS-201 er for mye pugging av moderne sosiologer, om sosiologer, og for lite vekt på; Hva betyr det? Hvilke konsekvenser får det? Hvordan er det relevant?
- **Vurderingsformer**: Noen føler det blir mye pugging fordi eksamensoppgavene er laget slik at pugging favoriseres.
- **Mer aktuelle temaer**/valgemner etterlyses; miljø, helse (-vesenet) nevnes, og det å knytte sammen biologi/naturfag og samfunnsfag.
- Kan man lage oppgaver som utnytter **metode også i teoriemner** (mange bruker f eks innholdsanalyse)? De trenger ikke reflektere over metode i BA-oppgaven nå. De føler at de ikke lærer godt nok å analysere.
- De frie studiepoengene: de **eksterne studentene** (som ikke er på BA-programmet i sosiologi) opplever emnene som svært tunge. Det kreves grunnkunnskaper/begreper som de andre fagene ikke har.

Sosiologiemnene er en utfordring for dem. Utfordringen er at sosiologistudentene jo ikke ønsker å få stadige repetisjoner av det de allerede har lært.

- **Læringsmiljø:** på seminarene blir det endel repetisjoner for sosiologistudentene fordi de eksterne studentene ikke kan det. Studentene ønsker likevel ikke å dele opp seminarene mellom programstudentene og de eksterne. Det er interessant med denne blandingen synes de.
- **Seminarene** er viktige og de lærer mye, men de har svært ulik kvalitet. Seminarene har stort frafall, også i de tilfellene seminarlæreren er flink. De kunne ønske seg obligatoriske oppgaver eller minimumsoppmøte. De ønsker også mer bruk av muntlige arbeidskrav, men disse må da tas alvorlig. Frustrerende at seminarlederne stiller ulike krav for å bestå arbeidskravet (noen er svært pirkete).
- Studentene påpeker at folk **leser for lite på forhånd** (før forelesninger og seminarer).
- Det å skrive oppgaver er viktig. **Kvaliteten på tilbakemeldingene** er varierende. På SOS-100 fikk de se hverandres oppgaver og kommentere på/være opponert på hverandres. Dette var lærerikt. BA-oppgaven har kollektivt veiledningsseminar og individuell veiledning. Store forskjeller på veilederne, der noen ikke kjenner de formelle kravene f eks.
- Noen studenter spør om det skjer noe med **digitalisering av forelesningene** (slik mange andre fag har gjort)? Jus har for eksempel lagt ut forelesningene på lukket nett og påpekt at dersom dette medfører redusert oppmøte på forelesningene, vil ordningen opphøre. Jus har dermed økt oppmøte på forelesningene, sier studentene.

Emnebeskrivelsene på nettsidene

I gjennomgangen av emnebeskrivelsene på nett merket jeg meg at det er et gjennomtekt opplegg der forskningsstrategien/profilområdene knyttes aktivt til undervisningstilbudet (valgemnene) og synliggjøres gjennom dette. En utfordring er at **strategien/profilområdene gjengis ulikt på ulike emner** dvs at det sannsynligvis er noen gamle, ikke oppdaterte beskrivelser som ligger der.

Emnene SOS-105, SOS-106, SOS-108 refererer instituttets forskningsprofil som: Arbeid, kunnskap, utdanning og økonomi. På SOS-109 står det at instituttets 'key research areas' er: Welfare, inequality and life course, på SOS-110 står det ingenting om tilknytningen emnet har til forskningsprofilen, på SOS-111 står det at forskningsprofilen er 'Velferd, ulikskap og livsløp', på SOS-112 står det at forskningsprofilen er 'migrasjon, miljø og utvikling', på SOS-115 står det også 'migrasjon, miljø og utvikling' mens det på SOS-116 igjen står at forskningsprofilen er: Arbeid, kunnskap, utdanning og økonomi. Dette bør gjennomgå og rettes opp. Det er også **endel (små) skrivefeil** i emnebeskrivelsene på nett, som bør rettes opp.

Avsluttende kommentarer og anbefalinger

Programsensor har denne gangen ikke gått inn karakterfastsetting, om vurderingsformene brukt i de ulike emnene er rimelige eller hvordan pensum vedtas for de ulike emnene. Programsensor ble involvert som dialogpartner i fagmiljøets refleksjon rundt utviklingen av eget studieprogram. Dette var interessant og lærerikt.

Oppbyggingen og emne porteføljen på BA-programmet i sosiologi fremstår som solid og tett knyttet til forskningsstrategien/profilområdene. Noen av de vurderingene som fremkom i møtene kan imidlertid være verdt å arbeide videre med:

- Vurdere sammenhengen mellom teoriemnene (på de ulike nivåene) og forholdet mellom teori og analyse
- Bedre synliggjøring av fagets samfunnsaktualitet i undervisningen
- Vurderingsformene: Er disse optimale og tilstrekkelig varierte samlet sett?
- Forutsigbarheten i valgmenene
- Sikre kvaliteten på tilbakemeldingene til studentene
- Læringsmiljø og integrasjon: Vurdere minimumsoppmøte på seminarene, og diskutere utfordringene knyttet til integrasjon med studentene (fadderordning?)